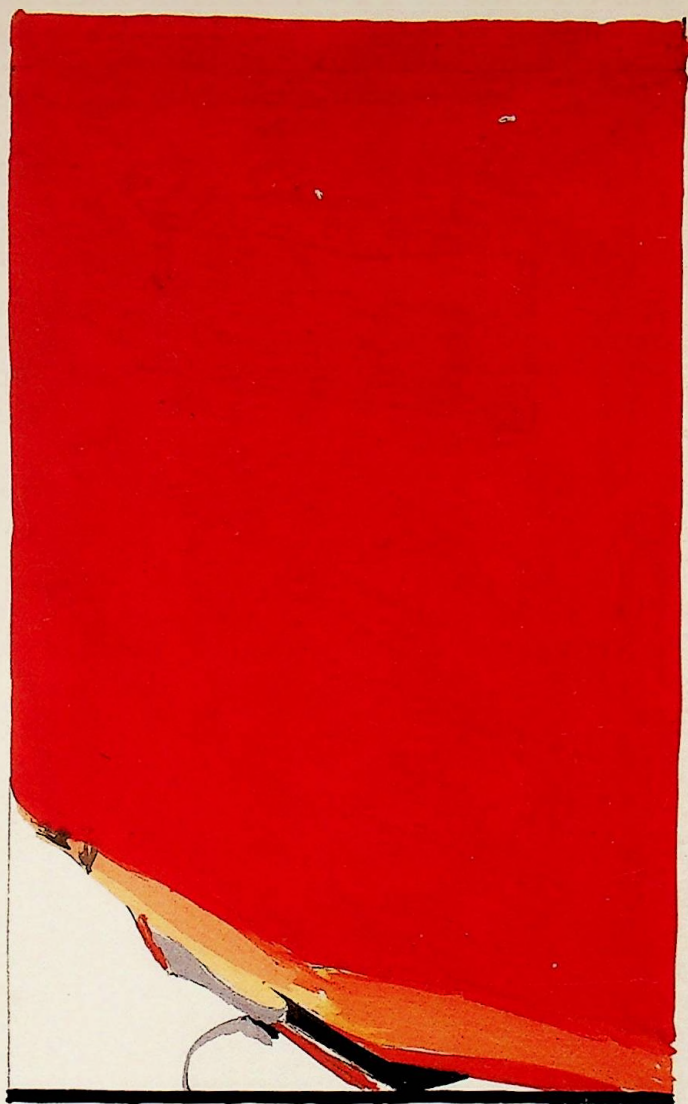

GUSTAV GNAMUŠ

26. lipnja - 12. srpnja 2001.

GALERIJA FORUM

OTPOR PROTIV BANALNOG

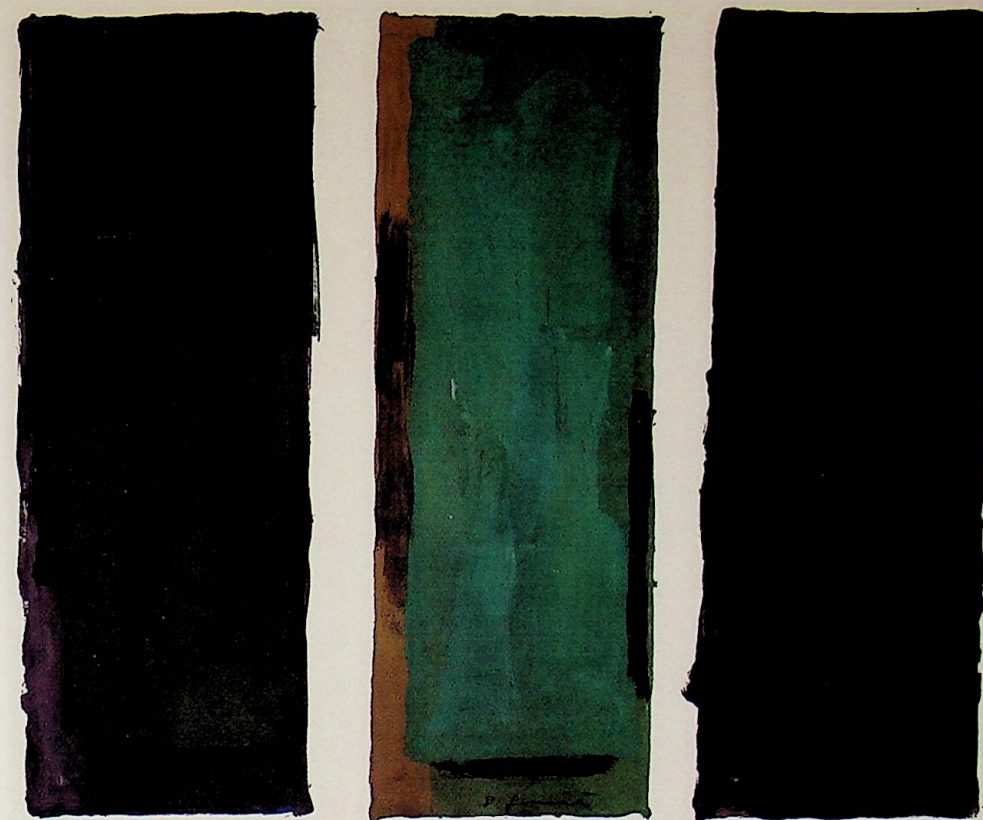
Gnamušova slikarska praksa promišljena je do zadnje sitnice. Raste u tekućem nizu odluka od prvog opredjeljenja dalje i postaje obvezujuća za slikara. U njegovim slikama nema detalja u smislu dijelova cjeline. Slikovna je površina ujedinjena u polje boja kojeg bolje opisuje treptaj energije i slikovni prostor nego najpodrobniji opis oblika, boje, poteza, teksture ili polja samoga. Uz njegove nam slike u sjećanje naviru metodološke rigoroznosti Heideggerove ontologije umjetničkog stvaranja. Gnamušovi radovi na papiru otkrivaju nam intelektualnu oštrinu, metodičnu disciplinu i dosljednost u razmatranju slikarske problematike viđenog. U njima je razriješen slikarski problem i zaokružena cjelovitost umjetničkog ostvarenja, pripremljenog za prijenos na veliki format slike, prijenos koji nije kopija, već vješto prilagođavanje drugačijim značajkama medija i sredstvima izvođenja. Slika na papiru je vježbanje misli o slici velikog formata i nacrt za izazivanje medija.

Gnamušove ključne odluke i slikarsku strategiju možemo opisati kao otpor banalnome. Od svojih još studentskih pokušaja pod utjecajem pop-arta krajem šezdesetih godina počeo je oslikavati reference materijalnog svijeta te je sredinom sedamdesetih godina tu granicu u stvarnosti i prekoračio. Od slikarskog usmjerenja, kojim je egzaltirao svijet svakidašnjice i banalnosti, postupno se vratio na područje modernističke apstraktne slike nakon što je promislio primjerenost trenutka za ključni preokret. Banalizacija je značila iscrpljivanje mogućnosti premašivanja, koja sliku ispostavlja sumnji o njezinoj relevantnosti. Na taj način ovdje spadaju i umjetničke prakse koje prate uzore i nemaju dovoljno autorefleksije – kao jednodnevnicke – one koje obećavaju više od onoga što mogu pružiti.

Gnamušove crvene slike u ranim sedamdesetim za gledatelja su nelagodne i zbunjujuće. U njima je moguće naslutiti označivanje materijalnoga svijeta, međutim, ne pružaju nam nikakvo čvrsto uporište za prepoznavanje neobičnih oblika, najčešće okupljenih oko rasporaka u slikarskom polju. Pupčana vrpca, koja povezuje sliku s materijalnim svijetom, prikrivena je i stoga jedva prepoznatljiva. Potom se u seriji modrih slika dogodio prelazak u potpuno polje boja, onih slika, koje je službena ideologija tada prepoznala kao previše radikalne, čak nihilističke i stoga neodgovarajuće.

Odlučnost i hrabrost tog prelaska u jednostavnoj je činjenici da je apstraktna, modernistička slika upravo tada prelazila u novu fazu likovno-teorijskog i umjetničko-povijesnog diskursa, koji obično najavljuje gubitak oštine na području stvaranja budući da je ugrožava receptura. Posebno meditativna slika koju najbolje predstavljaju radovi Barnetta Newmanna, Clifforda Stilla, a posebno slikarstvo Marka Rothka, koja je svojim samovoljnim prestankom bila sve, samo ne perspektiva paradigama za novu generaciju. Gnamuš je u toj fazi ostavio slikanje kistom te se prihvatio raspršivača. Na taj je način tehnički isključio patos osobnog dodira ili mitizacije autorskog poligrafskog odražavanja nesvjesnog. Sliku je gradio iz površine s taloženjem slojeva boja. Gnamušovo slikarsko polje tada je bilo napeto, bez rubova i razgraničavanja u neopredjeljivim prelazima kombinacija boja i komplementarnih kontrasta. I nakon što je razdvojio slojeve na površini slike i razvezao unutarnje rubove slojeva boja, na površini se nije mogao prepoznati postupak produkcije. Možda potez i ima primjetan završetak, ali nema početka.

Nakon što se 1982. godine kod nas počela primjenjivati nova slika, Gnamuš je još dosljednije izbjegavao bilo kakvo označavanje figuralnog, ekspresivnog i neposrednog. Svi spomenuti elementi sredstva su priopćavanja o nečemu drugome, što ne spada u područje čiste vizualnosti. Sada se njegov otpor proširio s materijalnog svijeta i na znakovni ako ga je generirala materijalnost. Oblik je za slikara oblik sam po sebi. Njegov je problem sada: kako oblik obojiti banalnošću. U osamdesetim se čini kao da je Gnamuš zadržavao oslobađanje poteza koji je 1982. godine naznačen, međutim, razmahuje se tek krajem osamdesetih najprije u crtežu i tek nakon toga u boji.

SKICE, akril / papir, 35,5 x 42,5 cm

Crtež sa svojom polarnošću boja uvijek u sebi nosi klice eksperimenta. Gnamuš ga je u tom smislu upotrijebio već oko 1980. godine s neumoljivim ponavljanjem pletenja ili tkanja u jedva prepoznatljivim uzorcima jednostavne površine ili u kompleksnijim učincima slojevitosti. U tim je crtežima autorov potez prikriven i neprimjetan. Kada se krajem desetljeća taj isti oslobodio, još uvijek je zadržao značajku otpora. Naime, potez je ponavljajući, izomorfan, nataložen u usporedne i suprotne nepravilne uzorke s nepredvidivim stjecištima i otvorima kojima se oslobađa likovni govor podloge. Postupno je u njih uključivao gvaš i ekvivalente boja i u devedesetim je godinama iz te germinacije nabujala nova slikarska produkcija s nešto naglašenijom gestualnošću koja dodaje prostor toj dramatizaciji boja. Međutim, i sada još ne možemo govoriti o potezu kao što ga poznajemo u zapadnoj slikarskoj tradiciji. Kada se vidljivije zacrtu u površinu slike možemo ga opisati samo kao trag.

Gnamušove auratističke slike održavaju tradiciju modernizma u najboljem smislu te riječi. U njima je ostvario osobnu prepoznatljivost, ispovjednu rječitost i izvornost. Opis slikarevog etičnog stava teško možemo izuzeti iz stereotipnih modernističkih diskurzivnih uzoraka herojskog lika. Pored slikarevih odluka ne možemo pokraj opisa iskustava rubova, riskiranja, premašivanja, ustrajnosti, konzistencije i sličnog. Međutim, sva ta pirotehnika riječi je nepotrebna. Gnamuš je svjestan da svaku njegovu odluku određuje prethodna odluka, a prije nje još ranija – sve do one prve koja znači prekid pupčane vrpce s materijalnim kao što bi to vjerojatno i sam kazao. Iz usuglašenosti niza odluka u razvoju osobne slikarske prakse crpi snagu svaka njegova slijedeća slika.

Andrej Smrekar

OTPOR PROTIV BANALNOG

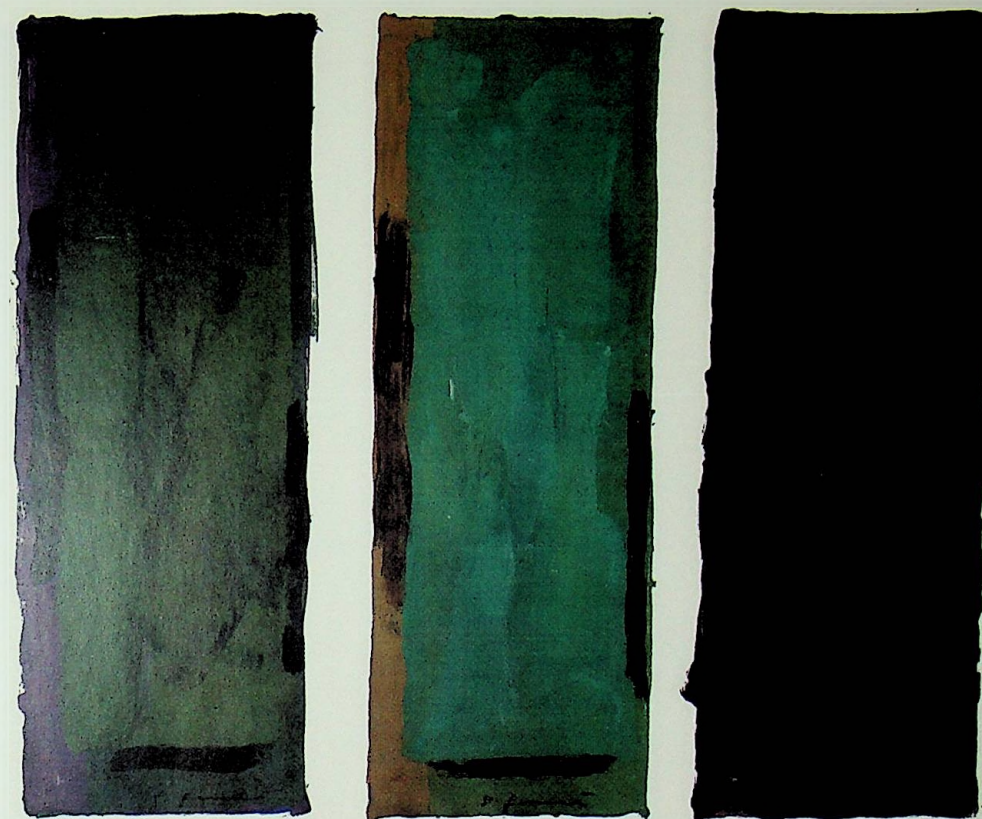
Gnamušova slikarska praksa promišljena je do zadnje sitnice. Raste u tekućem nizu odluka od prvog opredjeljenja dalje i postaje obvezujuća za slikara. U njegovim slikama nema detalja u smislu dijelova cjeline. Slikovna je površina ujedinjena u polje boja kojeg bolje opisuje treptaj energije i slikovni prostor nego najpodrobniji opis oblika, boje, poteza, teksture ili polja samoga. Uz njegove nam slike u sjećanje naviru metodološke rigoroznosti Heideggerove ontologije umjetničkog stvaranja. Gnamušovi radovi na papiru otkrivaju nam intelektualnu oštrinu, metodičnu disciplinu i dosljednost u razmatranju slikarske problematike viđenog. U njima je razriješen slikarski problem i zaokružena cjelovitost umjetničkog ostvarenja, pripremljenog za prijenos na veliki format slike, prijenos koji nije kopija, već vješto prilagođavanje drugačijim značajkama medija i sredstvima izvođenja. Slika na papiru je vježbanje misli o slici velikog formata i nacrt za izazivanje medija.

Gnamušove ključne odluke i slikarsku strategiju možemo opisati kao otpor banalnome. Od svojih još studentskih pokušaja pod utjecajem pop-arta krajem šezdesetih godina počeo je oslikavati reference materijalnog svijeta te je sredinom sedamdesetih godina tu granicu u stvarnosti i prekoračio. Od slikarskog usmjerenja, kojim je egzaltirao svijet svakidašnjice i banalnosti, postupno se vratio na područje modernističke apstraktne slike nakon što je promislio primjerenost trenutka za ključni preokret. Banalizacija je značila iscrpljivanje mogućnosti premašivanja, koja sliku ispostavlja sumnji o njezinoj relevantnosti. Na taj način ovdje spadaju i umjetničke prakse koje prate uzore i nemaju dovoljno autorefleksije – kao jednodnevne – one koje obećavaju više od onoga što mogu pružiti.

Gnamušove crvene slike u ranim sedamdesetim za gledatelja su nelagodne i zbunjujuće. U njima je moguće naslutiti označivanje materijalnoga svijeta, međutim, ne pružaju nam nikakvo čvrsto uporište za prepoznavanje neobičnih oblika, najčešće okupljenih oko rasporaka u slikarskom polju. Pupčana vrpca, koja povezuje sliku s materijalnim svijetom, prikrivena je i stoga jedva prepoznatljiva. Potom se u seriji modrih slika dogodio prelazak u potpuno polje boja, onih slika, koje je službena ideologija tada prepoznala kao previše radikalne, čak nihilističke i stoga neodgovarajuće.

Odlučnost i hrabrost tog prelaska u jednostavnoj je činjenici da je apstraktna, modernistička slika upravo tada prelazila u novu fazu likovno-teorijskog i umjetničko-povijesnog diskursa, koji obično najavljuje gubitak oštine na području stvaranja budući da je ugrožava receptura. Posebno meditativna slika koju najbolje predstavljaju radovi Barnetta Newmanna, Clifforda Stilla, a posebno slikarstvo Marka Rothka, koja je svojim samovoljnim prestankom bila sve, samo ne perspektiva paradigama za novu generaciju. Gnamuš je u toj fazi ostavio slikanje kistom te se prihvatio raspršivača. Na taj je način tehnički isključio patos osobnog dodira ili mitizacije autorskog poligrafskog odražavanja nesvjesnog. Sliku je gradio iz površine s taloženjem slojeva boja. Gnamušovo slikarsko polje tada je bilo napeto, bez rubova i razgraničavanja u neopredjeljivim prelazima kombinacija boja i komplementarnih kontrasta. I nakon što je razdvojio slojeve na površini slike i razvezao unutarnje rubove slojeva boja, na površini se nije mogao prepoznati postupak produkcije. Možda potez i ima primjetan završetak, ali nema početka.

Nakon što se 1982. godine kod nas počela primjenjivati nova slika, Gnamuš je još dosljednije izbjegavao bilo kakvo označavanje figuralnog, ekspresivnog i neposrednog. Svi spomenuti elementi sredstva su priopćavanja o nečemu drugome, što ne spada u područje čiste vizualnosti. Sada se njegov otpor proširio s materijalnog svijeta i na znakovni ako ga je generirala materijalnost. Oblik je za slikara oblik sam po sebi. Njegov je problem sada: kako oblik obojiti banalnošću. U osamdesetim se čini kao da je Gnamuš zadržavao oslobađanje poteza koji je 1982. godine naznačen, međutim, razmahuje se tek krajem osamdesetih najprije u crtežu i tek nakon toga u boji.

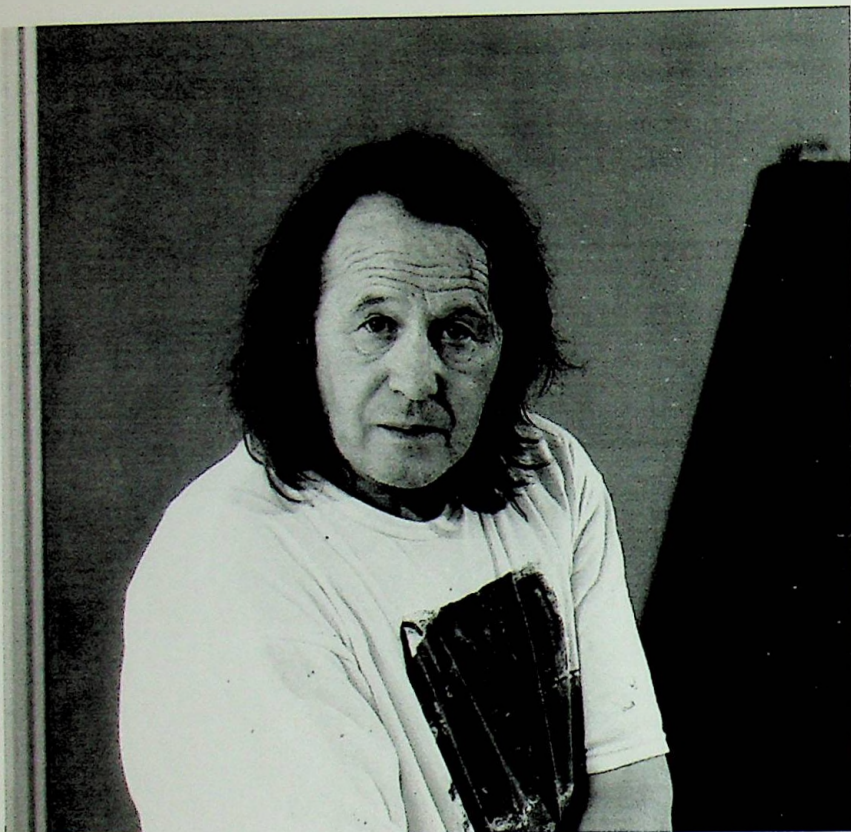

SKICE, akril / papir, 35,5 x 42,5 cm

Crtež sa svojom polarnošću boja uvijek u sebi nosi klice eksperimenta. Gnamuš ga je u tom smislu upotrijebio već oko 1980. godine s neumoljivim ponavljanjem pletenja ili tkanja u jedva prepoznatljivim uzorcima jednostavne površine ili u kompleksnijim učincima slojevitosti. U tim je crtežima autorov potez prikriven i neprimjetan. Kada se krajem desetljeća taj isti oslobodio, još uvijek je zadržao značajku otpora. Naime, potez je ponavljajući, izomorfan, nataložen u usporedne i suprotne nepravilne uzorke s nepredvidivim stjecištima i otvorima kojima se oslobađa likovni govor podloge. Postupno je u njih uključivao gvaš i ekvivalente boja i u devedesetim je godinama iz te germinacije nabujala nova slikarska produkcija s nešto naglašenijom gestualnošću koja dodaje prostor toj dramatizaciji boja. Međutim, i sada još ne možemo govoriti o potezu kao što ga poznajemo u zapadnoj slikarskoj tradiciji. Kada se vidljivije zacrtu u površinu slike možemo ga opisati samo kao trag.

Gnamušove auratičke slike održavaju tradiciju modernizma u najboljem smislu te riječi. U njima je ostvario osobnu prepoznatljivost, ispovjednu rječitost i izvornost. Opis slikarevog etičnog stava teško možemo izuzeti iz stereotipnih modernističkih diskurzivnih uzoraka herojskog lika. Pored slikarevih odluka ne možemo pokraj opisa iskustava rubova, riskiranja, premašivanja, ustrajnosti, konzistencije i sličnog. Međutim, sva ta pirotehnika riječi je nepotrebna. Gnamuš je svjestan da svaku njegovu odluku određuje prethodna odluka, a prije nje još ranija – sve do one prve koja znači prekid pupčane vrpce s materijalnim kao što bi to vjerojatno i sam kazao. Iz usuglašenosti niza odluka u razvoju osobne slikarske prakse crpi snagu svaka njegova slijedeća slika.

Andrej Smrekar

ŽIVOTOPIS

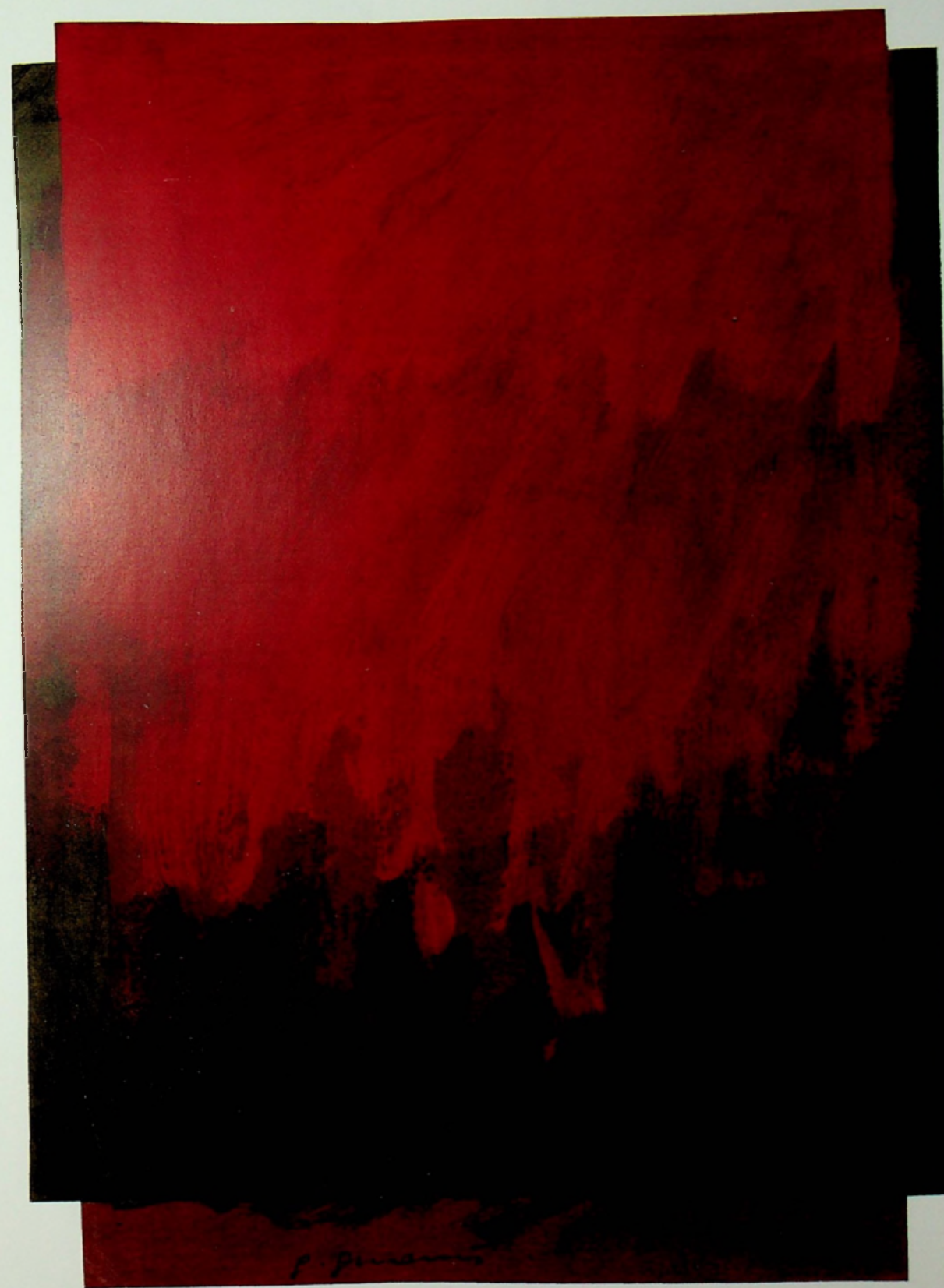
GUSTAV GNAMUŠ

Rođen je 18. studenog 1941. godine u Mežici na Koruškem. Osnovnu je školu pohađao najprije četiri godine u Šentjažu kod Dravograda, zatim u Mežici. Od 1956. do 1961. godine pohađao je srednju učiteljsku školu u Mariboru. Nakon toga je 1961. godine upisao Akademiju za likovnu umjetnost u Ljubljani i studirao kod Gabrijela Stupice, Franca Miheliča i Maksima Sedeja kod kojeg je 1966. i diplomirao.

Do 1971. radi u osnovnoj školi u Prevaljama kao likovni pedagog, zatim je slobodni umjetnik do 1978. godine. 1979. godine izabran je za docenta na Akademiji za likovnu umjetnost, a 1990. za redovnog profesora. Od 1969. godine redovito izlaže na zajedničkim izložbama. Njegov je rad nepogrešivi dio retrospektive slovenske umjetnosti od retrospektive poslijeratne umjetnosti 1979. godine u Modernoj galeriji na dalje. Samostalno izlaže dvadeset i tri puta, ali sa višegodišnjim pauzama. Među samostalnim izložbama potrebno je naglasiti Projekt Špitalske kapele u Celju iz 1996. godine i prošlogodišnju retrospektivnu izložbu u Modernoj galeriji. U Zagrebu je izlagao 1995. godine u galeriji Arterija.

Za svoj je rad primio više nagrada, između ostalih je 1992. godine primio nagradu Prešernove zaklade za izložbu u Maloj Galeriji 1001, 1996. godine Jakopičevu nagradu za izložbu u Špitalskoj crkvi u Celju, a 2001. godine Prešernovu nagradu za životno djelo i retrospektivu u Modernoj galeriji.

Podaci su preuzeti iz monografije Jure Mikuža: Gustav Gnamuš, EWO, Ljubljana, 2000, u kojoj je dokumentaciju pripremila kustosica Moderne galerije Bojana Rogina.

SKICE, 1982, akril / papir, 38 x 27,9 cm

DJELA NA PAPIRU

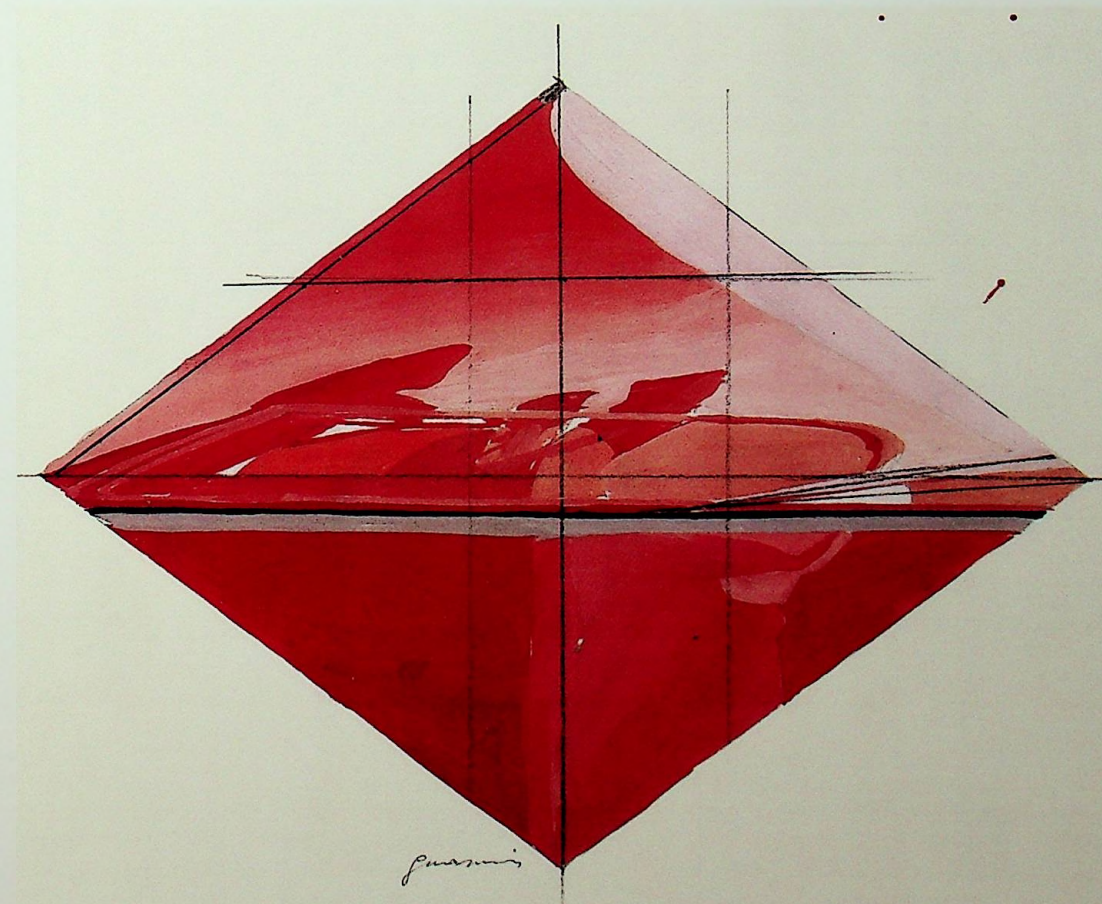
1. Bez naslova, akril/papir, (1971-74)
18,5x14 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, 1972
19x12,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš 72
Bez naslova, akril/papir, 1974
15x15 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš 74
Bez naslova, akril/papir, (1971-74)
12,5x15,5 cm
sign. l. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1971-74)
15x16 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1971-74)
14x15,5 cm
sign. sr. sp.: Gustav Gnamuš
2. Bez naslova, akril/papir, (1971-74)
20x25,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1971-74)
20,5x22 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
3. Bez naslova, akril/papir, (1975)
19x15 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1975)
19x15 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1975)
18,5x15,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1975)
20x17,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
4. Bez naslova, akril/papir, (1975)
16x19,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1975)
16x19,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1975)
16x19,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1975)
14x18 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
5. Bez naslova, akril/papir, (1978)
23x27 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1978)
23x14 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
6. Bez naslova, akril/papir, (1978/79)
40,5x26 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1978/79)
41,5x26 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
7. Bez naslova, akril/papir, (1979)
45x31 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
8. Bez naslova, akvarel/papir, 1980
37,8x34,7 cm
sign. sr. sp.: Gnamuš Gustav 80
9. Bez naslova, akvarel/papir, 1980
50x35,5 cm
sign. sr. sp.: Gnamuš Gustav 80
10. Bez naslova, akvarel/papir, 1980
48,2x33,5 cm
sign. sr. sp.: Gustav Gnamuš 80
11. Bez naslova, akril/papir, (1980/81)
32,5x43 cm
sign. sr. sp.: Gustav Gnamuš
12. Bez naslova, akril/papir, 1981
42,5x32 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš 81
13. Bez naslova, akril/papir, 1981
70,7x24,3 cm
sign. d. sp.: Gustav Gnamuš 81
14. Bez naslova, akril/papir, (1982)
38x28 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
15. Bez naslova, grafit/papir, 1982
42x34,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš 82
16. Bez naslova, grafit/papir, 1984
27x47 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš 84
17. Bez naslova, akril, grafit/papir, 1988
28,5x31,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš 88
18. Bez naslova, akril, grafit/papir, 1988
31,5x36,5 cm
sign. d. sp.: G. Gnamuš 88
19. Bez naslova, akril/papir, (1988/89)
38,5x35 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
20. Bez naslova, grafit/papir, 1989
39,5x24,5 cm
sign. l. sp.: G. Gnamuš 89
21. Skica, akril/papir, 1989
40x35,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš 89
22. Bez naslova, akril/papir, (1989)
63,5x43 cm
sign. l. sp.: G. Gnamuš
23. Skica, akril/papir, (1990)
35,5x42,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Skica, akril/papir, (1990)
35,5x42,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Skica, akril/papir, (1990)
35,5x42,5 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
24. Bez naslova, akril/papir, 1990
69x24 cm
sign. l. sp.: G. Gnamuš 90
25. Bez naslova, akril/papir, 1990
68,7x38,5 cm
sign. l. sp.: G. Gnamuš 90
26. Bez naslova, akril/papir, (1990)
34,5x18 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
Bez naslova, akril/papir, (1990)
35,5x17 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
27. Bez naslova, akril/papir, (1992)
52,2x14,3 cm
sign. sr. sp.: G. Gnamuš
28. Bez naslova, akril/papir, (1994)
34,5x45 cm
sign. ni
29. Skica za triptih, akril/papir, (pred 1995)
29x50 cm
sign. d. sp.: G. Gnamuš
30. Bez naslova, akril/papir, (1998)
55,5x24 cm
sign. l. sp.: Gustav Gnamuš
31. Bez naslova, akril/papir, 2000
52x17 cm
sign. l. sp.: G. Gnamuš; sr. sp.: 2000
32. Bez naslova, akril/papir, (2000)
66x54 cm
sign.: ni

NAGRADE

1973. Nagrada na VIII. međunarodnom ex tempore za slikarstvo u Piranu
1975. Nagrada na VIII. bienalu mladih na Reki odkupna nagrada na VII. jesenskom salonu u Banja Luci
1980. Odkupna nagrada na XX. likovnim jesenima u Somboru
1992. Nagrada Prešernovog sklada
1996. Jakopičeva nagrada, Nagrada ALU, DSLU i Moderne galerije za izložbu u Špitalski kapeli u Celju
1997. Nagrada Grand Prix 1997. na 2. bienalu akvarela u Kamniku za djelo Bez naslova, 1995, akvarel, 33,5 x 32,5 cm
2001. Prešernova nagrada (za životno djelo), Ljubljana

SAMOSTALNE IZLOŽBE

1969. Ravne na Koroškem, Likovni salon Studijske knjižnice
 1970. Maribor, Izložbeni salon Rotovž (s B. Čobalom)
 1974. Kranj, Galerija u Mjesnoj kući Ljubljana, Koncertni atelje DSS
 1977. Ljubljana, Mala galerija Beograd, Salon Muzeja suvremene umjetnosti (s M. Krašovec)
 1979. Koper, Galerija Meduza Solkan, Galerija Osnovna škola Solkan
 - 1980/81. Ljubljana, Biotehnički fakultet
 1983. Ajdovščina, Pilonova galerija
 1985. Jesenice, Kosova graščina
 1991. Ljubljana, Mala galerija Koper, Galerija Loža
 1992. Ljubljana, Galerija Equina Ljubljana, Moderna galerija (Nove pridobitve Moderne galerije)
 1994. Ribnica, Galerija Miklova kuća Madrid, Galerija de Arte A+A
 1995. Zagreb, Galerija Arterija Ljubljana, Galerija Sysen
 1997. Maribor, Galerija Žula 2
- Izlagao je na brojnim skupnim, recentnim i međunarodnim izložbama.

SKICE, 1974,
gvaš / papir, 20,7 x 25,2 cm

Izdavač/Publisher:
KULTURNO
INFORMATIVNI
CENTAR
Zagreb, Preradovićeve 5
tel. 01/4810-714

Za izdavača/For the publisher:
Goran Pavletić

Urednik kataloga/Editor:
Milan Bešlić

Savjet galerije/Gallery Council:
Nikola Koydl
Eugen Kokot
Goran Blagus
Milan Bešlić
Dominique Narran
Andrej Smrekar

Likovni postav izložbe/Exhibition set-up:
Andrej Smrekar
Milan Bešlić

Prijevod sa slovenskog:
Irena Hribar

Dizajn/Design:
Antun Zidić

Priprema i digitalni tisak/
Prepress & digital print:
Art Studio Azinović

Naklada/Edition:
150 primjeraka/150 copies

Zagreb, lipanj/srpanj 2000.
June/July 2000

Na naslovnici:
SKICA, 1971, gvaš/papir,
19 x 12,3 cm

Suorganizator izložbe:
Galerija Božidar Jakac
Kostanjevica na Krki
direktor: Bojan Božić

GALERIJA FORUM
HR - 10000 Zagreb
Teslina 16
tel. 01/4810-710